

Vizuální studia

IM015 (JS 2010)

Mgr. František Kůst

Teorie interaktivních médií

Ústav hudební vědy Filozofické fakulty MU Brno

Téma 7. přednášky

□ Úvod do mediologie: Transmise, média a mediace

Otázky z minulé hodiny:

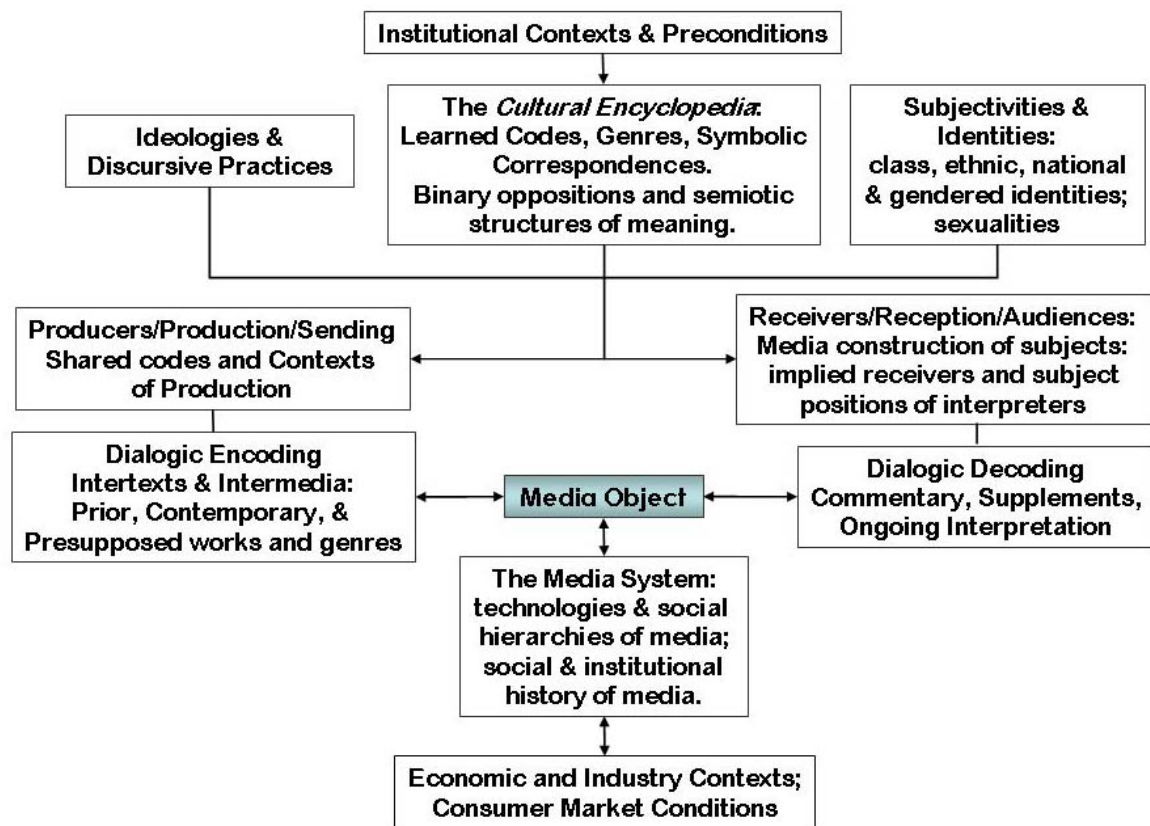
- Co je postmodernismus?
Rozlišení mezi postmodernismem a postmodernitou.
- Jak moc je postmoderní teorie od 60 do 90 let 20 století relevantní pro dnešní uvažování?
- Kde nacházet kulturní významy v postmoderní situaci?
- Co je dobrým příkladem postmoderního v populární a vysoké kultuře dnes?

Co je mediologie?

- ❑ Mediologii lze především považovat za syntézu předchozích a současných teorií popisujících systémy a modely médií a komunikace.
- ❑ Mediologie nemá s médii nic společného, protože nestuduje přenos okamžitých komunikačních sdělení ale kulturního dědictví
- ❑ Mediologie se nezabývá strukturou publika, chováním společnosti, přímými nebo nepřímými účinky médií na příjemce, ale **zaměřuje se především na samotný akt cirkulace symbolů a „kulturních stop“**.
- ❑ hlavním představitelem Mediologie je spisovatel a filozof Régis Debray, jenž si pro studium přenosu sdělení a symbolů vytváří vlastní vědeckou disciplínu, kterou nazývá „**mediologií**“ jako vědu o transmissi

Přístup mediologie k VS

Tying It All Together: Applied Media Theory

- *Klademe si otázku, kde a jakým způsobem použít Mediologický přístup?*

Definice mediologie

- Mediologie: věda, jejímž objektem zkoumání jsou procesy transmise.
- transmise přísně oddělena od komunikace
 - vymezení na základě opozic
 - Transmise je víc než komunikace
 - Akty komunikace jsou ukončené, narozdíl od procesů transmise, které nikdy nekončí
 - Transmisí sdělení se lišíme od zvířat. Komunikují všichni, lidé i zvířata
 - Komunikace se liší od transmise také absencí institucionálního rozhraní
 - Mediologie je více ponořena do antropologického vývoje
 - Komunikace a transmise ale nejsou dvě oddělné skutečnosti existující volně vedle sebe. Jsou v souladu, navzájem se koordinují.

Definice mediologie

- Objektem pro mediologa tedy nejsou média, ale *mediace* (francouzsky „*médiation*“)
= zprostředkování, proces, pomocí kterého se idea - *Slovo* (ve fr. *Verbe*) stává materiální silou - *Tělem* (ve fr. *Chair*) a které tak dovolují symbolu se zapsat, přenášet a přetrvávat ve společnosti lidí
- mediologie se nezabývá čistě jen technikou přenosu a difúze symbolů, protože **system transmise není nikdy jen technický, ale techno-kulturní.**
- **Mediologie funguje jako spojení kultury a techniky**
 - vztahů člověka k člověku neboli *praxis* a
 - vztahů člověka k věcem neboli *techné*.

Metodologický přístup mediologie

□ **Mediologie jako věda mnoha přístupů**

- procesy a účinky transmise srovnává a prezentuje na různých disciplínách a oblastech a tím vysvětluje a popisuje odlišnosti

□ ***Mediologie versus teologie***

- Transcendence, Inkarnace, Trojice, Dvojitě tělo

□ ***Mediologie versus historie***

- Jako historie symbolů

□ ***Mediologie versus sémiologie a pragmatika***

- jde o to, jak tyto znaky tvoří svět -) posun k pragmatismu

□ ***Mediologie a psychologie a sociologie***

- sleduje dlouhý vývoj lidstva a ve svém zkoumání začíná již v prehistorii.

Media v mediologii

- Objektem mediologického zkoumání nejsou typická masová média, neboť cílem není popsat či analyzovat přenos informací v prostoru k velkému počtu příjemců, ale přenos symbolů v historii k dalším generacím a společenským formám.
- **Zkoumá u média:**
 - jeho schopnost uchovat informaci v čase a učinit ji trvalou
 - jeho podstatu, která sama o sobě nese schopnost uchovávat kulturní dědictví.
- Objektem je především **vnitřní povaha média**, složky, které obsahuje a formy, které může nabývat.

Dvojí povaha média

- Složky média jsou „materiální“ (papír, tiskárna, forma...), některá „sociální“ (jazyk, národ, vydavatel...)
- Dva charaktery šířitelů transmise:
 - **MO** (*matière organisée*, organizovaný materiál) pro materiální charakter a
 - **OM** (*organisation matérialisée*, materializovaná instituce) pro sociální charakter.
- A právě přítomnost OM i MO také odlišuje transmisi od pouhé komunikace. Ke komunikaci stačí materiální zařízení k přenosu, pro transmisi je ale nutná ještě instituce, životný činitel.

Hlavní východiska a přístup M

- Důraz na studium transmise v průběhu času skrze různé sociální a kulturní instituce namísto sledování komunikace stav jednoho sociálního okamžiku
- Institucionální význam transmise vždy předchází obsahu, který je komunikován
- Institucionální význam komunikace: kulturní zapojení média, komunikace a transmise v čase - to je podstatné, co v ostatních teoriích chybí
- Technologie je to, co kultura produkuje: technologie je jako součást kultury, nikoliv její opozice
- Technologie pouze poskytuje podpůrné nebo transportní mechanismy
- Média jsou kombinací kulturního materialismu a politických/sociálních institucí
- Media tvoří systém, dílčí médií nefungující samostatně
- Nová média nebo technologie nenahrazují ani nedoplňují předchozí technologie, ale vytváří novou konfiguraci celého mediálního systému a to se zahrnutím nových médií.

Otázky k diskuzi

- Může tento přístup vést k novým zjištěním?
- Co se stane, pokud aplikujeme tento přístup na studium médií, mediace a transmise v rámci VS?
- Rozšiřuje mediologie nebo naopak potírá některá tvrzení ostatních teoretických tradic, které jsme již zkoumali: komunikační teorie, sémiotiku nebo postmodernismus?
- V příští hodině:
Vizuální kultura a mediologie (příjemci, vlivy a dopady)

Literatura

- Regis Debray, "What is Mediology?" Le Monde Diplomatique, Aug., 1999. ([anglicky](#))
 - Jean Gagnon, "Introduction to Mediology," The Daniel Langlois Foundation for Art, Science, and Technology, Montreal. ([anglicky](#))
 - Debray, Transmitting Culture, trans. Eric Rauth. New York: Columbia University Press, 2000, (excerpts) ([PDF anglicky v IS](#))
-
- Doporučená:
 - Daniel Chandler, "Processes of Mediation." Background to the issues that Debray is attempting to think beyond. ([anglicky](#))
 - Review of Transmitting Culture: Constantina Papolias, "Of Tools and Angels: Regis Debray's Mediology," Theory, Culture & Society, 21/3 (2004): 165-70. ([anglicky PDF](#))